

OBC ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

NÚM.
4

19 i 20 | OCTUBRE 2019
SALA 1 PAU CASALS

2019_2020

**MARKUS STENZ
DIRIGEIX LA 7A
DE MAHLER**

L'AUDITORI auditori.cat
obc.cat

L'OBC va ser fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1944, consolidant el projecte de l'Orquestra Pau Casals (1920-1937) que la Guerra Civil va interrompre. Avui dia, oberta al món, compromesa amb la societat i mantenint el seu esperit original, té especial cura dels nostres artistes i del nostre patrimoni i té com a missió divulgar la música simfònica principalment des del segle XIX a la creació actual. Té la seu a L'Auditori, on interpreta 24 programes de temporada a més d'altres concerts que acosten la música d'orquestra a la ciutadania. També es presenta a llocs emblemàtics com la Plaça de la Catedral, la platja de la Barceloneta o la Sagrada Família i ha realitzat gires per Europa, Àsia i els EUA, actuant a sales com Musikverein, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw, Royal Albert Hall, Kennedy Center o Carnegie Hall.

El primer director titular va ser Eduard Toldrà, i actualment ho és Kazushi Ono. Altres titulars han estat Rafael Ferrer, Antoni Ros Marbà, Salvador Mas, Franz-Paul Decker, Luis Antonio García Navarro, Lawrence Foster, Ernest Martínez Izquierdo, Pablo González i Eiji Oue. També ha estat dirigida per Sergiu Celibidache, Valeri Gergiev, Christopher Hogwood, Elisha Inbal, Kent Nagano, Simone Young, Emmanuel Krivine, Jesús López Cobos, Marc Minkowski, Michel Plasson, Mstislav Rostropòvitx o Leonard Slatkin i entre els solistes convidats destaquen Lang Lang, Janine Jansen, Daniel Barenboim, Anne-Sophie Mutter, Isaac Stern, Radu Lupu, Frank Peter Zimmermann, Arcadi Volodos, Plácido Domingo, Montserrat Caballé, Teresa Berganza, Alicia de Larrocha, Pinchas Zukerman, Martha Argerich, Joshua Bell, Viktoria Mullova...

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Cristian Chivu, concertino associat / Raúl García, assistent concertino / Fiona Kraege* assistent concertino / María José Aznar / Sarah Bels / Paloma Diago / Walter Ebenberger / Ana Isabel Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Alfonso Aldeanueva* / Gabriel Graells* / Adriano Ortega* / Oleksandr Sora* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / María José Balaguer / Jana Brauning / Patricia Bronisz / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Elitsa Yancheva / Paula Banciu* / Cristian Benito* / Natalie Dentini* / Frédéric Descargues* / Clàudia Farrés* / Diédríe Mano* / Ariana Oroño* / Yulia Tsuranova* **VIOLES** Rubén Menéndez*, solista invitat / Josephine Fitzpatrick, assistent / David Derrico / Franck Heudiard / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Michel Millet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Irene Argüello* / Albert Coronado* / María Juan* **VIOLONCELS** José Mor, solista / Olga Manescu, assistent / Núria Calvo / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Jean-Baptiste Texier / Carolina Bartumeu* / Etienne Beauy* / Daniel Claret* / Jordi Claret* / Carmen Enjamio* / Amaia Ruano* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyayev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Matthew Nelson / Albert Prat / Salvador Morera* **FLAUTES** Álvaro Octavio*, solista invitat / Beatriz Cambriels / Clara Giner* / Christian Farroni, assistent / Ricardo Borrull, flautí / Hèctor Rodríguez* **OBOËS** Disa English, solista José Juan Pardo / María José Meniz* **Dolors Chiralt**, assistent / Molly Judson, corn anglès **CLARINETS** Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Elvira Querot* / Josep Fuster, assistent i clarinet en Mi b / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Sílvia Coricelli, solista / Bernardo Verde*, solista invitat / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Sławomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Juan Conrado García, assistent solista / Dawid Seidenberg* **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Antoni Duran* Gaspar Montesinos, assistent / Raul García, trombó baix / TUBA Antonio García* **PERCUSSIÓ** Joan Marc Pino, assistent / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Cayetano Gómez* / Miguel Ángel Martínez* / Pau Montané* / Guillem Ruiz* / Miquel Vich **ARPA** Magdalena Barrera, solista / Marta Jarne* **GUIARRA** Pablo Martorell* **MANDOLINA** Eduard Iniesta* **ENCARREGAT D'ORQUESTRA** Walter Ebenberger **RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL** Begoña Pérez **RESPONSABLE TÈCNIC** Ignasi Valero **PERSONAL D'ESCENA** Joan Luis / Luis Hernández*

NÚM. 4

OCTUBRE 2019

**MARKUS STENZ DIRIGEIX
LA 7A DE MAHLER**

Dissabte 19 | 19 h
Diumenge 20 | 11 h

PROGRAMA

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya
Markus Stenz director

- 1 GUSTAV MAHLER** 84'
- Kalixte, República Txeca 1860 - Viena 1911
- Simfonia núm. 7 en Mi menor* (1904-1905)
- I. Langsam - Allegro
II. Nachtmusik: Allegro moderato
III. Scherzo: Schattenhaft (Fließend, aber nicht schell)
IV. Nachtmusik: Andante amoroso
V. Rondo - Finale: Tempo I (Allegro ordinario)

El temps i la durada del concert són aproximats

Agraïrem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

Comenta aquest concert amb #auditori #obc

per **Joan Grimalt**

La *Setena* era la simfonia de Mahler favorita de Schönberg i dels seus deixebles a Viena. Això sorprèn, vista la cara esteticista dels dos *Nocturns* centrals, tan pròxima a les atmosferes de mitjan segle XIX, amb jardins i fonts platejades per la lluna. El llenguatge harmònic, en canvi, sense deixar de ser tonal, sembla anunciar la dissolució de la tonalitat. Per això, i per l'agosament formal, constructiu, s'ha considerat la *Setena* com la primera simfonia en la qual Mahler es mostra com a compositor del segle XX.

Les tres simfonies del període mitjà –*Cinquena*, *Sisena* i *Setena*– resulten més ambicioses, més difícils que les d'abans, i que les de després. Tenen un estil tan brillant, tan dens i contrapuntístic, que s'erigeixen en punt culminant de tota l'obra mahleriana. És com si, dins de la biografia artística de Mahler, aquí s'hagués pogut permetre el màxim de llibertat: la *Setena* representa un punt culminant de complexitat i d'experimentació estilística, però a partir d'aquí el sofriment i les necessitats expressives immediates que se'n deriven no van deixar lloc a cap especulació.

A partir de la *Tercera simfonia*, Mahler va compondre només durant els estius, en lloc de fer vacances. El mateix estiu en què va completar la *Sisena* (1904), van aparèixer les dues *Músiques nocturnes* que constitueixen el nucli de la *Setena*. L'estiu següent, el compositor va afegir-hi els tres altres moviments, com embolcallant els *Nocturns*:

I Allegro - **II 1a Nactmusik** - III Scherzo - **IV 2a Nachtmusik** - V Finale

Si es compara aquest esquema amb el de la simfonia clàssica, (I Allegro - II Adagio - III Scherzo (A Scherzo - B Trio - A Scherzo) - IV Rondo) sembla que els tres moviments centrals de la *Setena simfonia* hagin ampliat i invertit l'esquema clàssic de l'*Scherzo*. De fet, els dos *Nocturns* i l'*Scherzo* mantenen trets típics de la *suite* de danses barroca. A més, a la *Setena* hi falta l'*Adagio*, que ja s'havia convertit en un *topos* mahlerià.

Els dos *Nocturns* que fan d'eix de la simfonia i l'*Scherzo* diabòlic que els connecta evocuen el món de les quatre primeres simfonies i de les cançons *Wunderhorn*: són com un oasi en la problemàtica existencial que planteja l'obra. En canvi, els dos moviments extrems continuen la temàtica de la *Sisena*. Aquesta discrepància estilística, única en l'opus mahlerià, es pot explicar per la manera accidentada i discontinua com va sorgir l'obra. Tot i que no hi hagi *Adagio*, el centre de la *Setena simfonia* ofereix un respir de lirisme i de recreació del passat enmig d'una lluita aferrissada, representada

per la marxa constant que ja empenyia la *Sisena*. En aquesta ocasió, l'única sortida té lloc en un terreny fictici, virtual.

Si l'arquitectura dels cinc moviments l'agermana amb la *Cinquena*, en altres aspectes la *Setena* sembla continuar la *Sisena*. Per exemple, els esquellots del primer *Nocturn* són un rastre del món evocat a la simfonia anterior. Aquí, com allà, representen l'allunyament del món, l'encarament solitari a la transcendència, des d'una gran alçada. Segonament, retorna a la *Setena* un altre símbol, el Segell Major-menor, que a la simfonia anterior significava tota la negativitat de la condició humana: un Destí sentit com a inexorable, i la mort, un tema que en aquells dies comença a obsessionar Mahler. En tercer lloc, els temes principals dels respectius primers moviments són molt semblants, per no dir l'un continuació de l'altre. A més, en el cas de la *Setena*, el tema del primer moviment reapareix al *Finale*, com subratllat. La *Setena* amplia la mirada sobre el món que la *Sisena* oferia: una mirada negativa.

Com a la *Cinquena*, el primer moviment comença amb una atmosfera fúnebre, i l'*Scherzo* torna a l'humor negre. En canvi, al contrari que a la *Sisena*, les al·lusions a la mort no es veuen confirmades al darrer moviment, sinó integrades en una grandiloqüent afirmació final. El mal és que, com ja deia Adorno, el mateix èmfasi hiperbòlic d'aquest *Finale* el desmenteix com a fictici. Tot i això, és l'última vegada que Mahler tanca una simfonia en triomf, ni que sigui paròdic. A partir d'aquí, totes s'extingeixen *pianissimo*, com de mort natural.

La tensió entre la tendència a l'abstracció autonomista del llenguatge simfònic, senyal de prestigi i de classicisme, i el desig de comunicació amb un públic que desitjava «entendre» la música, és a dir, captar-ne els significats, es fa evident en aquestes declaracions de Richard Specht, amic i admirador de Mahler, que es van publicar per ajudar a rebre l'estrena vienesa de la *Setena*, el 1909: «Ja se sap que no agrada a Mahler de posar títols a les seves simfonies, ni als seus moviments, per evitar la impressió de qualsevol mena de programa, ni que sigui latent. Però com a indicador del caràcter, no seria cap disbarat l'encapçalament "Passejada nocturna" que van proposar alguns admiradors del compositor arran de l'estrena de l'obra, a Praga. Podria valer per a tota l'obra, i per al primer moviment. Sobre l'interludi de tres moviments, es podria escriure "Veus nocturnes", i sobre l'últim temps, "Cap al matí"».

MARKUS STENZ

Markus Stenz va estudiar al Conservatori Superior de Música de Colònia de la mà de Volker Wengenheim i al Tanglewood amb Leonard Bernstein i Seiji Ozawa. Ha ocupat diversos càrrecs de responsabilitat en orquestres i teatres d'òpera internacionals, com ara el de director musical general de la ciutat de Colònia i el de mestre de capella de la Gürzenich Orchester Köln (2003-2014), el de director principal de la Radio Filharmonisch Orkest (2012-2019) i el de director convidat principal de la Baltimore Symphony Orchestra (2015-2019). Actualment, és director resident de la Seoul Philharmonic Orchestra.

Stenz col·labora amb alguns dels teatres d'òpera i les orquestres simfòniques més importants del món i, recentment, ha dirigit l'estrena mundial, llargament esperada, de *Fin de partie*, de Kurtág, a La Scala de Milà i a De Nationale Opera dels Països Baixos. Les seves actuacions més destacades de les properes temporades inclouen estrenes amb l'Orchestre National de Lyon, la Bergen Philharmonic, el seu retorn a l'Orchestra Sinfonica dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia i a la Bayerische Staatsoper de Munic, i produccions operístiques per a la Deutsche Oper Berlin i la De Nationale Opera.

QUE NO PARI LA MÚSICA!

Segueix gaudint de la música després del concert. Et proposem enregistraments de referència i llistes de reproducció imprescindibles.

CD **Gustav Mahler: Simfonia núm. 7**

Si indaguem en l'extensíssim catàleg discogràfic de Claudio Abbado, entre els primers llocs haurien de figurar els diversos enregistraments que té de les simfonies de Mahler. Sense anar més lluny, la *Setena* la va enregistrar amb la Simfònica de Chicago i amb la Filharmònica de Berlín. Ambdues versions presenten aproximacions diferents, però segurament és la de Chicago la més fresca i personal.

Chicago Symphony Orchestra, C. Abbado, Deutsche Grammophon

CD **Gustav Mahler: Das Lied von der Erde**

L'any en que s'estrenava la *Setena*, el 1908, Mahler escrivia la que seria una de les seves obres més profundes, *La cançó de la Terra*. El 1907 havia mort la seva filla Maria, li va ser diagnosticada una afecció cardíaca i va perdre el càrrec de director de l'Òpera de Viena. Quan l'extraordinària contralt anglesa Kathleen Ferrier va enregistrar aquest disc el 1952, sabia que el càncer que tenia al pit només la deixaria viure uns mesos més. Seixanta-sis anys després de la seva mort, la gravació de Ferrier segueix sent la més apassionada versió de l'obra.

K. Ferrier, Wiener Philharmoniker, B. Walter, Decca

 Escolta la *playlist* d'aquest concert:

EL MUSEU DE LA MÚSICA ET DESCOBREIX...

Com més gran sigui l'orquestració d'una obra, més fàcilment hi trobarem gongs. Els gongs suspesos, agafats a una estructura, es classifiquen en dos grans grups: els que tenen una protuberància, anomenats en anglès *nipple gong* i en català gongs de mamil·la, i els que no en tenen, que són els que veurem quasi sempre a la música clàssica occidental i que no anomenem gong, sinó tam-tam. Al Museu de la Música podeu trobar diverses tipologies de gong, de Vietnam a Àfrica, de Corea a Europa.

barcelona.cat/museumusica

Entrada gratuïta per als abonats de l'OBC i amb l'entrada del concert de L'Auditori.

Més informació:

OBC ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

2019_2020

ONO DIRIGEIX LA 5A DE TXAIKOVSKI

28, 29 i 30 DE NOVEMBRE

KAZUSHI ONO DIRECTOR | ALINA IBRAGIMOVA VIOLÍ

Entrades a la venda a partir de **12€**

L'AUDITORI
auditori.cat
obc.cat

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

